

MALI OGLASI

PEKOVSKI vajenec se išče. Tercion, via Boccaccio 4. 693

NAGROBNE SPOMENIKE izdelujem in jih imam v zalogi. A. Šuc, Dutovlje. 235

SLUŽBO uradnika, blagajnika, korespondenta ali revizorja, tudi par ur dnevno, sprejme bivši dolgoletni poslovodja tiskarne, več slovenščine, italijanščine in nemščine v govoru in pisavi. Priporoča se denarnim zavodom, odvetniškim pisarnam, društvom, trgovskim in obrtnim podjetjem.

Preteklost neomadeževana. Spričevala in reference na razpolago. Meljavec, A. Stoppani 5/II. 688

IZURJENA prodajalka, za trgovino mesa, nega in manufakturnega blaga, se išče. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Franc Zohil, Zminj 4, Gimino. 692

UČENEC, 14—16 let star, krepak, se sprejme takoj v trgovino z mesnim blagom. Šiškov, Kozina. 689

UČENKA s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme takoj v trgovino z mesnim blagom in železnino Aleksander Ličan, Il. Bistrica (Bisterza). 690

SKLADIŠČE OGLJA, v sredini mesta, se proda za L. 5000.— radi odhoda. Luzzatto Raffineria 3, gostilna. 691

POKLADNO ZDRAVLJENJE. Emilojod Trpoški sok izdelan v lekarni Castellannovich, Trst via Giuliani 42, posebno priporočljiv za starejše proti poapnenju žil, revmatizmu in vsem drugim boleznim, ki izhajajo iz krvi, ker vsebuje joduro in je vsled tega izborna čistilna in krepilno sredstvo. Popolno zdravljenje 6 steklenic. Steklenica stane L. 11. Dobiča se samo v lekarni Castellannovich. 685

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče, Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 668

GLASOVIRJE, harmonije, orkestrone itd. v vsakem stanju popravila in uglašuje Pečar, Gorica, Via Corno 17, II. 501

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljšo zdravilo proti ledničnim škikostim in za rekonvalescenca. Steklenica L. 6.— Dobiča se samo v lekarni Castellannovich, Trst, Via Giuliani 42. 508

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizer, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, telefon 20-64. 679

ZALOGA šivalnih strojev, dvokoles, in vse v to svrhu spadajoča dela ima Lado Petrič, mehanik, Trnovo, Il. Bistrica. 476

TROPINOVE, pridelek «Zadružne žgane kuhne» v Dornbergu, (Montespino), je pristen in po ceni. Razprodajalci naj se obrnejo naravnost na tvrdko, ki razpolaga z veliko zalogo in ga razpošilja v vsaki množini. 650

BABICA, diplomirana, sprejema noseče na dom. Via Madonnina 10/II. 664

VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASI. Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prhljaju in za ojačanje korenin. Steklenica po L. 6 se dobiča samo v lekarni «Castellannovich», Trst, Via Giuliani 42. 507

KRASNO POSESTVO v severni Bosni se proda pod jako ugodnimi pogoji. Posedstvo obstoji iz 6 kat. juter dvorišča in sadonosičnika, 24 kat. juter livad, 2000 k. j. nji v 160 k. j. mladega gozda, z vsemi potrebnimi stavbami in z živim in mrtvim inventarjem. Vse leži v kompleksu ob glavni cesti in v bližini okrajnega glavarstva. Proda se, skupno ali po večjih in manjših parcelah. Naslov pri upravnistvu. 678

KMETIŠKO POSESTVO, hiša, travniki, gozd, njive na prodaj v Dornbergu. Naslov se izve v občinskem uradu. 673

HIŠNA mlada, zdrava in pridna, ki zna tudi kuhati, dobi takoj službo v vili pri majhni družini v Tomaju. Ponudbe pod «Kraški vrt» na upravnistvu. 673

PRVA ŠOLA za krojenje, šivanje, vezanje, izdelovanje klobukov. Via Lavatoio 5. Trst. Donca Klampfer. Odpredaje 10. maja. 681

SIRUP GLICEROFOSFAT, splošno ojačevalno sredstvo proti vsaki živčni bolezni. Steklenica po L. 7. Za popolno ozdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiča se v lekarni Castellannovich, Trst, Via Giuliani, 42. 524

zgor vlačico in se napotili k ležišču premoga, kajr se je nahajal ilovnat železovec, kakršnega je najti večkrat v mlajših plasteh prehodne formacije. Vzorec je bil Cir Smith že poprej vzel s seboj.

Ves dan so porabili za prevažanje omenjene rude h kaminom. Na večer so jo imeli ved tonelat.

Naslednjega dne, 8. maja, je inženir pričel svoje manipulacije. Glavne sestavine omenjene rude so oglje, kremenica, ilovica in žvepleni železovec je bilo treba izločiti, in ga pretvoriti v žveplenokisloto železo. Iz te soli je inženir nameraval napraviti žvepleno kislino.

To je bil najbližji smoter. Žveplena kislina je snov, ki se mnogo rabi v industriji. Skoraj bi rekli, da se da meriti industrija kakšnega naroda po množini uporabljenega žveplene kisline. Sicer pa je imela ta kislina pozneje silno služiti našim naseljenim v razne namene, kakor na pr. za izdelovanje luči, strojenje kož itd. Za zdaj pa je imel inženir z njo popolnoma drugačne namene. Cir Smith je poiskal za kamini ravno, skrbno očiščeno mesto. Tam je nagnomilil grmado vej in polen, ki jo je pokril z velikimi grudami železovca. Na vse to je potem naložil še veliko množino na drobno razstrelene rude.

Potem so sanetili grmado; vročina je segrela ilovnat železovec, ki je začel sam goreti, ker je zagorelo v njem oglje in žveplo. Nato so nakladali neprestano nove

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani soprog, oče, tati in stari oče

ALOJZ FURLAN

posestnik

v 65. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, danes, ob 16. uri, v Gospodu preminul.

Pogreb se bo vršil v pekel, dne 7. t. m., ob 3. uri popoldne, iz mrtnišnice mestne bolnišnice na pokopališče k Sv. Ani.

Marija, roj. Križmančič, soproga. Alojz, Anton, sinova. Marija por. Čergolj, Ana por. Meula, Josipina por. Dolhar, hčere. Antonija, sinova, in ostali sorodniki.

Polni bolesti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni oče in brat

PIPAN JOSIP

v cvetoli dobi po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 6. maja, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti.

PRESERJE, dne 5. maja 1926.

Marija, žena. Vladko, Angela, Danilo, Danica, Kazimir, otroci. Angelj in Alojz, brata. Družine Pipan in Kovačič, Komen, Legiša, Devin in Forčič, Preserje. 537

Starešinstvo komenske občine naznanja tem

potom, da je po kratki in mučni bolezni preminul velezaslužni župan komenske občine

PIPAN JOSIP

Požrtvovalnemu in nad vse skrbnemu predstojniku bo ohranilo starešinstvo trajen spomin.

V KOMNU, 5. maja 1926. 536

Velika zaloga

trtnih škropilnic

nahrbtnih žvepljalnikov

najnovejšega zistema

ter bakrenih brzoparnih kotlov

Sprejemajo se tudi popravila. Cene zmjerne.

FRANC RUŠT — kotlar

Šturje-Ajdovščina 532

SLOVENC!

Ne pozabite, da ima tvrtka

„Old England“

Trst, Corso V. E. III, 26

nasproti zastavljavci

Izgotovlj. obleke

površnike 524

tu-in inozemsko blago

Lastna krojačnica I. reda

Govori se slovensko

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

LJUDSKO GLEDIŠČE - TRG. DOM

«Kralj na Betajnovi» v nedeljo 9. t. m.

ob 20. uri

Letos poteče 50 let, odkar se je rodil Ivan Cankar, eden največjih — če ne največji mož — kar jih je rodila mati slovenska. V njem slavimo svojega največjega pisatelja, ki nam je v ponos pred vsemi drugimi narodi. V njem imamo i največjega svojega dramatika. Nedvomno je vsem Goričanom se v spominu «Pohujšanje v dolini Šentflorjanski», ki jo je lansko leto priredilo Dramsko društvo. V tem delu smo zamogli občudovati Cankarja kot pisatelja, ki s krepko satiro biča tedanje oziroma sedanje razmere med nami, med našim narodom. Kako prav je imel, spoznavamo šele danes. V njegovem «Kralju na Betajnovi» bomo zamogli opazovati Cankarja kot silnega dramatika, ki zna lepoto in zlobo tako lepo simbolizirati, da nam uprav plastično naslika razmere, nas, sebe, domovino, stranko itd. itd. tako, da moramo kar strmeti pred njegovim jasnim in natančnim opazovanjem.

Narod, ki ne spoštuje svojih velikih mož, jih ni vreden. Zato ne pozabimo svojega velikega Cankarja letos, ko slavi v grobu 50-letnico svojega rojstva. Spoznavajmo ga, učimo se iz njega in iščimo v njem plemenitih življenjskih nauk, s čimer se mu gotovo najbolje oddolžimo.

Dramsko društvo v Gorici se bo spomnilo 50-letnega jubileja tega našega velikana z uprizoritvijo njegove drame «Kralj na Betajnovi». Da se poklonimo manom in oddolžimo ogromnemu delu našega moža, glasnik trpljenja trpečih našega naroda, udeležimo se njegove proslave čim številneje.

«Kralj na Betajnovi» je najboljša Cankarjevo in seveda tudi najboljša slovensko delo, zelo popolno in globoko, zato ga je Dramsko društvo tudi izbralo za proslavo. Nastopil bo ob tej priliki kot gost znani igralec tržaške «Citalnice» g. Sila, ki se je vabilu prijazno odzval.

Dostojno proslavimo ta 50-letni jubilej! Slava Ivanu Cankarju!

Fašistovski zaupnik za slovenski del Goriške.

General Ronchi je imenoval za fašistovskega zaupnika Gor. Vipavske doline, Brd, Krasi in Idrije profesorja Cavalotti-ja.

Prof. Cavalotti je bil že v letih občinski komisar v Medani in pa Kobaridu. S kakimi občutki ga je pozdravljala naše ljudstvo, ko je odhajal iz Kobarida, smo že pisali in tudi opisali deloma njegovo postopanje s Kobaridom.

Glede prebivanja Cavalotti-ja v Medani njegovega postopanja o priliki volitev in v drugih prilikah nečemo nič več dodati. Katerega koli izmed Medancev morate o tem vprašati in iz odgovora bo vzraslo čudenje nad tem novim imenovanjem g. Cavalotti-ja. Izdajal je nekaj časa slovensko pisano «Camicia nera» s popolnim neuspehom.

Prav lahko nam je prorokovati, kakšen

lastni krvi, je Furlanič obrnil orožje še proti sebi; ustrelil se je v usta, tako da mu je krogla prodrla v možgane.

Obupni kriki in streli so privabili ljudi, ki so prestrašeni prihiteli pogledat, kaj se je zgodilo.

Ko so vstopili, se je njihovim očem ponudil žalosten prizor; Furlanič je ležal na tleh z mrtev, poleg njega pa je stokala njegova žena, ki je krvavela iz dveh ran, ene na hrbtu, druge pa na desnem roki. Dočim so navzočni za silo obvezali ranjenko, je nekdo pohitel klicat zdravnika. Ta je ugotovil, da je rana, ki jo je Furlaničeva zadobila na hrbtu, nevarna, zato je dal ranjenko prepeljati v mestno bolnišnico, kamor je dospela sinoči ob 18.30. Sprejeli so jo v nevarnem stanju v kirurški oddelke.

Medtem so se podali na mesto tragedije orožniki iz Milj, ki so izvršili predpisani izvid. Truplo nesrečnega Furlaniča je ostalo do pozne ure na licu mesta.

Kakor rečeno je strašni dogodek zelo presunil prebivalstvo v Škofiji in okolici. Vse pomiluje nesrečne otroke, ki so na tako tragičen način izgubili očeta in so v nevarnosti, da izgube tudi mater.

uspeh bo imelo imenovanje g. Cavalotti-ja za zaupnika za slovensko ozemlje.

Sklepi upravnega odbora furlanske pokrajine iz seje dne 4. maja 1926.

Zadeve, ki so se odobrile: Gorica: Zame-na sveta za podaljšanje ulice Barcellini; Št. Viška gora: Davek na živino; Medana: DAVEK na vozila in sluščinca, izprememba; Tolmin: Gradba novega vodovoda, načrt; Št. Viška gora: Obrtni davek 1926. Medana: DAVEK na družine 1926.; DAVEK na napise; Kožbana: Karitativno — dobrodelno udruženje: bilance 1915.—27.

Nov podprefekt v Čedadu.

Dosedanji podprefekt Perini v Čedadu, katerega dobro poznajo i naši ljudje v gor-nji soški dolini, je prestavljen in na nje-govo mesto pride te dni cav. uff. Gottardi.

Vol podivjal.

Po ulici Leopardi je peljal mesar vola, zvezanega za roge, v mesnico. Ne daleč od Okrajne bolniške blagajne se je zadržalo volu, da gre le preponižno v smrt. Otresel se je mesarja in se spustil v beg. Za njim je letel mestni policaj, ki se mu je posre-čilo zagrabiti za vrh. A vol se ni vdal niti oblasti. Otresel se je in njegov preganjač je ležal na tleh. Komaj vojakom na konjih se je posrečilo pripraviti vola k pameti. Ko se je tako malce nabezal in pokazal zad-njič svojo moč, se je dal mirno peljati v mesnico.

— Planinsko društvo v Gorici. 9. izlet «Planinskega društva» se bo vršil v ne-deljo dne 9. t. m. na Mrzovec (1400 m). Odhod ob 5.30 zjutraj s Katerinjevega trga čez Peč, Trnovo na Mrzovec. Po-vratak čez Lokve v Gorico. Pozivamo vse prijatelje planinstva in izletništva, da se izleta čim številneje udeleže. Po-načelu: vaja naredi mojstra naj se rav-najo tudi naši planinci. — Predsednik.

DORNBERG.

V Mozečičevo krčmo je prišel truden pot-nik, naročil si večerjo, plačal vse, kar je zajedel in zapil, pošteno in prosil krčmarja prenočišča. Ker ni imel krčmar nobene so-be za tuje na razpolago, ga je poslal na hlev, naj prenoči na senu. Ko je drugo ju-tro odhajal potnik, je odnesel s sabo tudi najdebelejšo kokoš, ki jo je premogel krč-marjev kurkar. Čeprav je okraden Moze-čič takoj naznanil tatvino karabinirjem, se je vendar le posrečilo tatu prodati ukra-deno kokoš nekemu železničarju za pet-najst lir. Še preden je pa tat mogel zapra-viti izkupilo za kokoš, ga je dohitela na cesti proti Prvačini roka pravice. Izkazalo se je, da je bil ta prodajalec kuretnice brez licence neki Lavrenčič Leopold, klesar iz Merna. Seveda so ga karabinirji aretirali.

Manj sreče je imel tukajšnji posestnik Sinigoi Franc, ki je dobil, ko je hotel na-krmiti kokoši, vrata kurkarja že odprta. Prešel je dvakrat, trikrat, a vedno mu je manjkalo pet kokoši. Tudi on je naznanil zadevo oblasti, ki se je takoj lotila zasledo-vanja, a zdi se, da je laže odnesti pet ko-koši kakor pa eno samo.

VIRPOLJE.

Pevsko društvo «Veliko Gradišče» pri-re-di na binkoštno nedeljo veselico na pro-stem. Sodelovalo bo tudi nekaj bližnjih društev. Natančen spored prireditve pri-občimo v eni poznejših števil «Edinosti».

Vsi na VESELICO v Volčah dne 13. maja na praznik vnebohoda

— Otok bomo poglani v zrak! je vzklik-nil Pencroff.

— Vsaj deloma, je popravil svoje besede Gedeon Spillett.

— Poslušajte, prijatelji, je rekel inženir.

Povedal jim je izid svojega raziskovanja. Po njegovem mnenju je imela granitna g-mota pod planoto Lepega razgleda pre-česno votlino, v katero je želel priti. Za-to je bilo treba najprej razbiti odprtino, skozi katero se je voda do zdaj otekala, in primerno znižati vodno površje jezera. V to svrhu je potreboval raznesilni snov, s katero bi se napravila odprtina na drug-em kraju brega. To nalogo je Cir Smith nameraval izvršiti s pomočjo različnih rudnin, ki mu jih je nudila narava.

Ni treba, da se posebej opišemo navduše-nje, ki je navdalo zlasti Pencroffa, ko je inženir povedal tovaršem svoj načrt. Upo-raba takih silnih sredstev, sekanje granita in ustvaritev novega slapa so bile stvari, ki so mu zelo ugajale. Ponudil se je inže-nirju za kemika, kakor prej za zidarja ali čevljarja. Vse bi bil postal, karkoli bi inže-nir zahteval, celo učiteljski ples in lepega vedenja, če bi bilo potrebno. Tako je za-trjeval Nabu.

Nab in Pencroff sta prejela nalogo, da po-bereta dugongovo mast in shranita meso, ker je bilo užito. Brez drugih pojasnil sta se podala takoj na pot. Njuno zaupanje v inženirja ni poznalo mej.

Kmalu nato so Cir Smith, Harbert in poročevalec vlekli ob rečnem bregu nav-

PODLISTEK

JULES VERNE: (67)

Skrivnostni otok

— Vem, je odgovoril Cir, treba je skalo raznesti, nato se bo vodno površje samo znižalo...

— In nastal bo slap, po katerem se bo voda izlivala na obalo?

— Slap, ki ga bomo dobro izrabili! je potrdil Cir. Pridite, pridite!

Cir Smith je prijel svojega spremlje-valca za roko in ga peljal s seboj dalje. Poročevalec je imel tako zaupanje v in-ženirja, da ni dvomil o uspehu njegove namere. Toda kako priti do živega gra-nitni skali in jo odpreti, ko niso imeli ne smodnika ne primernega orodja, s katerim bi se dal trdi kamen obdelovati? Ali ni bilo delo, ki si ga je inženir nadel, preko njegovih moči?

Ko sta se Cir Smith in poročevalec vr-nila h kaminom, sta našla Harberta in Pencroffa pri razkladanju drv s splavov.

«Drvarji so končali svoje delo, gospod Cir, se je javil s smehom mornar, če po-trebujele zidarjev...

— Zidarjev ne, pač pa kemikov.

— Da, je dostavil poročevalec, poglani bomo otok v zrak.

plasti rude, da je nastala prava kopa, ki so jo pokrili z zemljo in grmovjem. Pustili pa so nekaj oddušnih lukenj, da je vse skupaj tielo. Tako približno delajo oglarji lesno oglje.

Deset ali dvanajst dni se je vršil proces, nakar sta se žvepleni železovec in ilovica izpremenila v žveplenokisloto železo in žveplenokisloto ilovico, t. j. v dve ločljivi snovi, medtem ko so ostale tvarine, kakor kre-menica, napol pregorelo oglje in pepel ne-izpremenljive.

Medtem ko se je vršil ta kemični proces, je Cir Smith vodil druga dela, ki so jih iz-vrševali s pravim besom.

V velikih, lončenih vrčih sta Nab in Pen-croff prinesla dugongovo mast. Iz te ma-sti je imel nastati po izločenju nekaterih sestavin glicerin. Pri tem so potrebovali sodo ali apno. Vsaka izmed teh snovi mo-ra razkrojiti mast, po izločenju glicerina se tvori mlo, toda inženirja je zanimal pred vsem glicerin. Apna ni manjkalo; če bi uporabil to razkrojevalno sredstvo, bi dobil neraztopljivo apneno mlo, s sodo pa bi dobil raztopljivo mlo, ki je za hišno snago tako važno. Ali je bilo to izvedljivo?

Da. Obala je bila polna različnih morskih rastlin. Razne morske trave, kakor varek in takozvani morski hrast, so se nahajale tam v velikih množinih. Nabrali so znatno zalogo trav, jih posušili, nato pa zažgali na prostem. Ta ogenj so vzdrževali več dni, dokler se ni razvila tista stopinja vročine, pri kateri se ostale snovi raztope. Na ta

način so dobili sivobelkastoto g-moto, ki je že davno znana pod imenom «naravna sode».

S to sodo je inženir obdeloval dugongovo mast in dobil iz nje raztopljivo mlo in gli-cerin.

To pa ni bilo še vse. Cir Smith je potre-boval za izvedbo svojega načrta še neko drugo snov, namreč solitrno kislino, ki ga v navadnem življenju imenujemo so-litar.

Cir Smith bi bil dobil to snov z razkroje-vanjem ogljenokislega kalija, ki se nahaja v rastlinskem pepelu. Razkrojiti pa se da s solitrno kislino. In ravno ta kislina, ki jo je nujno rabil, mu je manjkala. Bil je v hudi zadregi. Na srečo pa mu je zopet pri-skočila narava na pomoč, ki mu je dala že napravljen solitar, katerega je bilo treba samo nabrati. Harbert je namreč odkril na severnem delu otoka, vzhodju Frankli-no-ve gore, ležišče solitra.

Razna pripravljala dela so trajala okrog osem dni, pa so bila dokončana. Na-to se je izvršila pretvorba žveplenege želez-ovca v žvepleno kislino železni oksid. Na-to so naseljenji napravili iz gnetljive ilov-vice nepregorljive posode in iz opeke peč posebne konstrukcije, v kateri se je imela vršiti destilacija železne soli. 18. maja je bilo vse izvršeno. Pod inženirjevimi vod-stvom so postali Gedeon Spillett, Harbert, Nab in Pencroff najspretnjši delavci. Pa to je stara resnica, da je sila najboljša učitelja.

